

Universitätsbibliothek Paderborn

**Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis
Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev
De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo**

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

II. A Principibus prohibiti olim Episcopi ne canones violarant. Executo
canonum differt à Tuitione; quamvis etiam apud veteres aliquando hæc
verba confundantur. Executio jurisdictionem nullitatis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

legaverint. Id hodie apud nos in foro solenibus quibusdam formulis expeditur, quæ *appellations tanquam ab abusū vulgo dicuntur*: adversus quas imperitiores rerum nostrarum de novitate præscribunt, ac si res ipsa antiquiori origine non censeretur quam istud forense vocabulum; cùm tamen æquis rerum æstimatoribus facile persuaderi possit rem ipsam, id est, tuitionis ecclesiastica executionem, iisdem initii cum regia potestate in Ecclesia Christiana coauisile. Quod eo ordine à nobis demonstrabitur, ut primò doceatur quibus finibus auctoritas illa apud antiquos Principes Romanos, quorum pietas commendatur, olim coercita fuerit, deinde quid ex eo jure ad Galliarum Reges usque ad hæc nostra tempora derivatum fuerit. Quæcumque enim apud veteres Principes in cauiss olim viguerunt, locum apud nos habere non possunt; nec immutata aliquantis per disciplina antiquum illum ordinem ullo pacto admittere potest. Quare quæ à me in hoc negotio proferentur, ut fideliter rei gestæ narratione constabunt, ita non alio tendent quæ ut demonstretur usum fori non omnino alienum esse à p[ri]ca disciplina & à majorum nostrorum sensu, si intra debitos fines continetur.

Concell. Antioch.
c. 5. et d[icit] sapientia
probi sapientia q[uod]
auctoritas q[uod] u[er]o
xanthias, q[uod] m[od]estus
l[et]eris, q[uod] exortus,
q[uod] ratiocinio aut
diligentia.

II. Cura autem Principum Christianorum olim non solum hæreticorum furores compressi, tumultus seditionis sedati, contumacia Episcoporum aut Clericorum adversus synodorum sententias rebellium ab externa potentia repressa, passim inter legendum occurunt, sed etiam Principum studio prohibiti Episcopi ne legibus secularibus vel canonibus violatis, injuriam subditis inferunt. Antequam vero ejus rei probationem aggrediar, lectoris benignitatem exoraram velim ne de singulis hujus Dissertationis pericopis sententiam ferat, donec totum hunc quartum librum perspexerit. Discretum autem initio constituere oportet inter Executionem Canonum & Tuitiōnem: quamvis alioqui saepissime hæc verba confundantur, non solum in Edictis Regum nostrorum, sed etiam apud veteres. Etenim Leo primus se canonum & traditionum antiquarum custodem esse, in epistola ad Synodum Chalcedone habitam, scripsit; & vice versa, Facundus Hermianensis Episcopus Marcianum Imperatorem non canonum conditorem, sed executorem afferuit. Sed si proprii loqui velimus, executive canonum jurisdictionem ecclesiasticam respicit: cuius partes sunt, ut judicia canonica reddat, poenis canonicas, id est excommunicatione, relegatione, suspensione, & ceteris ejusmodi reos plecat, & ut omnia uno verbo com-

pleteat, ligandi & solvendi pontificium exerceat. Tuitio vero canonum à Principibus pender; quæ canonum custodiæ propicit, & nullitatem rerum adversus canones gestarum aliquando declarat, atque omnia in integrum restituit. Sed ultra non progreditur, scilicet ad executionem canonum, quam ab Episcopis implendam indicit. Non ergo eadem auctoritate in rebus ecclesiasticis, ac in rebus secularibus, Princes utuntur. Quod Iustinianus satis aperte docuit, cùm scripsit Nov. 157. datam sibi à Deo legum civilium *τέλος εγρίας*, id est, plenam & liberam figendi & refugendi potestatem; sed legum ecclesiasticarum & canonum *τέλος τε θεοφύλακτον*, id est, custodiā, tuitionem, & defensionem. Eleganter itaque monuerunt Græci scriptores, canones difficilius solvi quam leges publicas, quæ à solo Principis nuru pendent; cùm canones ab Episcopis constituti, & à Principibus firmati fuerint; atque ideo illorum valde interfit ne quod summa cura decreverunt, illis invitis aliquando sine causa infringatur.

III. Vulgatissima est Iustiniani sententia, à Romanis Pontificibus summo applausu excepta, & à Gratiano in corpus Decreti relata, quæ canones legum vim habere decernit. Sed ejus vis nondum, ut existimo, satias est accuratè persensa. Non solum enim hoc dicto reverentia debita canonibus conciliatur, & eorum executioni, servato judiciorum publicorum ordine, consultur; sed etiam jus Principis ad custodiā canonum, ut ceterarum legum à se conditarum, procurandam afferitur. Et ne quis hanc interpretationem nostram hariolationi adscribat, laudandus est in auctore ipse Iustinianus, qui alibi recte constitutus monendum esse episcopatus candidatum, antequam ordinatur, ut canones editos accuratè legat; & si quidem se canonum observantiae imparem esse dixerit, ab ejus ordinatione abstineatur; sin vero se, quantum homini est, ea constituta servatur professus fuerit, ordinetur. Ita tamen ut ab Ordinatore suo monetur, sacerdotio pellendum si in canones peccaverit; imo & à civili lege vindicandum quod perperam gestum erit, quia canones vim legum obtinent: *Neque civiles leges crimen inultum relinquunt, eo quod à precedentibus nos Imperatoribus, & à nobis ipsis recte dictum est, oportere sacras regulas prolegibus valere.* Itaque canonum executio duabus supremis in Ecclesia auctoritatibus innititur, pontificali scilicet, & regia: *Vt ex sacerdotali & civili virtute hæc custodiantur, inquit Iustinianus Novella LVIII.* ita ut ea convelli non possim que & sacerdotiali ecclesiastica præceptione